

ELKE ERB

Elke Erb je ena najpomembnejših nemških pesnic. Rodila se je 18. februarja 1938 v vasi Scherbach v dolini Eifel na skrajnem zahodu Nemčije. Pri dvanajstih letih se je z družino preselila v Nemško demokratično republiko v mesto Halle ob Saali, kjer je obiskovala gimnazijo ter med letoma 1957 in 1963 študirala germanistiko, slavistiko, zgodovino in pedagogiko. Pozneje je delala kot urednica pri založbi Mitteldeutscher Verlag v Halleju. Od leta 1966 je pisateljica v svobodnem poklicu, najprej se je dodatno preživljala z dajanjem izvedenskih mnenj o sodobni ruski književnosti in recenzijami. Leta 1967 se je preselila v Berlin, od leta 1967 do 1978 je bila poročena z Adolfom Endlerjem. Leta 1969 se je dlje časa mudila v Gruziji in dve leti zatem rodila sina Konrada.

Leta 1983 leta je Elke Erb v Amsterdamu prejela štipendijo ter se udeležila festivala Poetry International v Rotterdamu, 1988 je prejela nagrado Petra Huchla, 1990 nagrado Heinricha Manna, v naslednjih letih še častno priznanje Schillerjevega sklada, nagrade Ericha Frieda, Ide Dehml, Norberta C. Kaiserja in F. C. Weiskopfa (1999). Je tudi priznana literarna prevajalka iz ruskega jezika (Marina Cvetajeva itd.) ter soustanoviteljica mednarodnega spletnega portala www.lyrikline.org, ki ima eno izmed uredništev tudi v Sloveniji. Elke Erb je ena redkih svetovnih avtoric z zavezujočim odnosom do prevajalca/prevoda ter znana komentatorka svoje lastne poezije. Danes živi v Berlinu, v četrti Prenzlauer Berg.

Objave: *Gutachten*, poezija in proza (s spremnim spisom Sarah Kirsch), Berlin/Weimar: Aufbau, 1975; *Einer schreit: Nicht!* zgodbe in pesmi, Berlin: Wagenbach, 1976; *Der Faden der Geduld* (s štirimi grafikami Roberta Rehfeldta in pogovorom med Christo Wolf in Elke Erb) Berlin/Weimar: Aufbau, 1977; *Trost*, poezija in proza (po izboru Sarah Kirsch), Stuttgart: Deutsche Verlagsanstalt, 1982; *Vexierbild* (s spremno besedo Gerharda Wolfa), Aufbau, 1983; *Gesichtszug* (z grafikami Christine Schlegel), Berlin: Mariannenpresse, 1987; *Kastanienallee*, besedila in komentar, Aufbau, 1987; *Erwachsenheit* (z grafikami Michaela Vogesa), Berlin: Privatdruck, 1988; *Kastanienallee*, besedila in komentarji, Salzburg: Residenz, 1988; *Winkelzüge oder nicht vermutete, aufschlußreiche Verhältnisse* (z risbami Angele Hampel), Berlin: Druckhaus Galrev, 1991; *Nachts, halb zwei, zu Hause*, besedila treh desetletij (po izboru Brigitte Struzyk), Leipzig: Reclam, 1991; *Poet's Corner 3*, Berlin: Unabhängige Verlagsbuchhandlung A., 1991; *Unschuld, du Licht meiner Augen*, Göttingen: Steidl Verlag, 1994; *Der wilde Forst, der tiefe Wald*, odgovori v prozi, Göttingen: Steidl Verlag, 1995; *Mensch sein, nicht*, Basel/Weil am Rhein: Urs Engeler Editor, 1998; *Sachverstand*, Urs Engeler Editor, Basel/Weil am Rhein/Wien, 2000; *Die crux*, Urs Engeler Editor, Basel/Weil am Rhein, 2003.

••

Elke Erb

Pesmi

Čez dvajset let

bom najbrž postarana, ne? Torej krhka,
oslabela, pogostejše kot le kdaj pa kdaj bom takrat
prav gotovo v enaki meri imela sistematične

izpade spomina, zaznavanja.
Luknje pa, kot nažrte od moljev,

bodo po drugi strani postale
odebeline tkiv – luknje zgolj z moje strani –
nerazvozljivi, nepredirni
vozli. Med njimi jaz.

Odkar znam misliti, zavrisknem vsakokrat,
kadar se nekam prebijem – od nekod
(nenadejano) do nekod.

Bom te preboje dokler bom živa kot tekst
bila sestavila, natkala, predpretekliško.

Torej vendar trajno *takrat*,
vsakokrat, ~~ostreje~~, hitreje kot zdaj & dokler bom živa
zaznala, kar preostaja, odebeljeno, medtem ko je mene
vse manj.

Ko je mene vse manj, vse bolj zastajam, se zdrznem, stojim in
konec. Se obrnem, kot pred zaprtimi vrati?

Slednjič izgubljena,
kot okrajšava perspektiv, ki me prehitevajo,

nekoč porojena v svet nedovršene preteklosti.
Hrabrost pred bojnim pohodom, vdana v usodo.

Da si izrecno nagel kot podlasica
kot spotoma lesketava studenčnica.

Slišala ne bom, kar bo kdo
nesprejemljivega rekel. Čista materija, tiho že vendar.

Luknje zavesti, zadebeline biti, ni jih mogoče pogoltniti
(nedosegljivi grižljajčki nasprotij). Primerni,
med seboj prepleteni, za kletko

(ali samo prepleti, brez vozlov) – in v njej,
se skrčena stiska v kot, splašena kokoš

(prhutajoča, ko kdo se približa, s pristriženimi
perutmi.

Kot preganjana.)
Kot zastrašena.

Pogledi starke so drobni in begavi,
pogosto jih vidim. Tako tava kot duh naokoli,

duh jo zapušča,
ko več ni jerebica poljan.

Ča ira.

17. 10. 95

Nad vsem oblaki, vem le eno

Stopam ob kolesu.
Voz je višji kot jaz.
Visok tovor pelje.

Zatrepi za njim
stojijo z zrakom mili.

Zapirajo strehe.

Tako se desno od mene dviguje.
Potem se zaključi, toda desno pred mano
vzpenja se kostanj.

Kolovoz, v vasi,
vaška cesta, naša.

Vprega pelje ven.
Vozar na svojem kozlu?
Veselo gleda. Voli gledajo kot voli.

Jaz gledam resno.
Kdor prihaja naproti, to vidi.

Osem let mi je.
Vozar – v starosti vozarja.
Vola sta njun del volov.

Ob mojih sencih na desni
trapez lesene stranice voza.

Levo – nič, vrt; v daljavi,
kjer se končuje, domačija.

Hodim s tovorom.
Vozar hudomušno gleda.
Pod ščitkom na čepici

večne gubice smeha.

Ostanem ob kolesu,

kot bi jaz sama sem ter tja
pazljivo povlekla jermena.

Pod krili, kar je.
Lahen let.

30. 11. 97/23. 1. 98

Milo

Ona je ognjeni steber,
enaka nji, ki se sprehaja

v medprostorju kot v znak,
da kraj ne bi bil sanja,

utelešen steber ognja.
Trajen steber ognjeni.

Ki venomer žari.
Neprestano vzburlja.

Ognja ne pusti zamreti.
Če ugasne, postane hladna.

Tako vse dni mirno plameni
duša: steber ognja,

samoumeven in zmeraj vzdrževan,
kajti: če se kaj izjalovi,

spodleti, pogubi, propade,
steber gori, zložno, mirnodušno,

neopazno, enako prežijo strahovi.
Vzburljenje, kot po šegi.

Trajen steber ognjeni.
Ves, kar ga je: socialni smehljaj.

In ko ji zlatnina odmrje,
bodo strahovi brleli osiroteli.

27. 2. 02

Beli premor

Ko sem uprla pogled v cvetoče drevesce,
je njegova tisočera belina negibno strmela,

kot bi blestela pred nebom,
srepo in tuje je mirovala tišina,

in zatem, zgoraj v sobi,
se je prikradel spomin,

kako sem sama v otroški dobi
na deželi iz kuhinje nezmerno

strmela v snežinke,
snežinke, snežinke. Malo mamila.

Dražest. Razjeda in traja.
Srepeče zrenje

nazaj v nikakor domačno.
Svoboda enako tujina enako tisoč,

saj je tamkaj prav vse strmelo,
hrbet kamna, okroglina jabolka, travni tok.

Pa si je oko udomačilo
hišnost te hiše ...

Za Marianne

31. 3. 02

Parcela

Nebo oblaki iz ledenih kristalčkov izgublajoči
vlakna & perje Svilnat sijaj

Je zemljišče puščava vrta

Osama je vrta puščava
Hortus puščave je v njem biti sam

Je zemljišče vrta osama puščave

Parcela je pohod čez puščavo.

Nekaj manjka. Očetnjava.

Mati je bila na vse strani obrat
od ledenega pola. Kaj več pač ni mogoče.

16. 3. 03

Prevedla Urška P. Černe